

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 64/2022 van 1 april 2022

Betreft: Advies m.b.t. een ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke *houdende de uitvoering van een aantal sociale maatregelen waarin is voorzien in de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid* (artikel 2) (CO-A-2022-033)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig mevrouw Marie-Hélène Descamps en de heer Yves-Alexandre de Montjoye;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Alain Maron, Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Klimaattransitie, Leefmilieu, Energie en Participatieve Democratie, (hierna: de aanvrager) ontvangen op 09/02/2022;

brengt op 1 april 2022 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Op 09/02/2022 verzocht de aanvrager het advies van de Autoriteit met betrekking tot artikel 2 van het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering *houdende de uitvoering van een aantal sociale maatregelen waarin is voorzien in de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid* (hierna: het ontwerp).
2. Het doel van het ontwerp is om bepaalde modaliteiten te preciseren voor de tenuitvoerlegging van artikel 38/1 van de ordonnantie van 20 oktober 2006 *tot opstelling van een kader voor het waterbeleid* (hierna: de ordonnantie) zoals laatst gewijzigd door de ordonnantie van 24 december 2021 *tot wijziging van sommige bepalingen van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid en de ordonnantie van 8 september 1994 tot regeling van de drinkwatervoorziening via het waterleidingnet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om sociale maatregelen op te nemen* dat reeds het voorwerp uitmaakte van een advies van de Autoriteit¹. Waar relevant zal aldus nagegaan worden in hoeverre de opmerkingen van de Autoriteit overeenkomstig haar advies nr. 179/2021 in acht werden genomen.
3. De gegevensverwerking waarvan de verdere tenuitvoerlegging wordt beoogd is de volgende (vrije vertaling aanvraagformulier): *"In het kader van de invoering van een nieuwe sociale maatregel voor de watergebruikers met het BVT-statuut (begunstigde van verhoogde tegemoetkomingen), wordt overwogen een mechanisme in te voeren voor de uitwisseling van gegevens tussen VIVAQUA² en de KSZ (Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid). Het doel is tussen de klanten-gebruikers van Vivaqua de personen te identificeren die als begunstigde van een verhoogde tegemoetkoming (BVT) zijn ingeschreven bij de KSZ (ja of nee, zonder andere informatie in verband met inkomen of overige zaken). Enkel deze gebruikers zullen in aanmerking komen voor een sociale tegemoetkoming (forfaitair bedrag) in de vorm van een aftrek op hun factuur voor waterverbruik (voor de gebruikers met een individuele meter) of een bankstorting (voor de gebruikers van een collectieve meter). De INSZ-code zal het element voor gegevensuitwisseling zijn."*

¹ Het advies nr. 179/2021, te raadplegen via: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-179-2021.pdf>.

² Overeenkomstig artikel 17, §1, 2° en 3°, van de ordonnantie is Vivaqua een wateroperator met een aantal openbaredienstopdrachten, waaronder de productie, de behandeling, de opslag en het transport van drinkwater bestemd voor menselijke consumptie, en de distributie van dat water.

II. ONDERZOEK TEN GRONDE

4. Artikel 1 van het ontwerp bepaalt de grootte van de sociale tegemoetkoming die wordt toegekend overeenkomstig artikel 38/1, §1 van de ordonnantie. Het bedraagt 36 euro per jaar voor een eenpersoonshuishouden, plus 30 euro voor elke bijkomende persoon in het huishouden³. Overeenkomstig artikel 5, 62°, van de ordonnantie is een huishouden "*hetzij één natuurlijke persoon die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gedomicilieerd is en de openbare drinkwatervoorziening voor huishoudelijke doeleinden geniet, hetzij meerdere natuurlijke personen, al dan niet verbonden door familiebanden, die een dergelijke dienst genieten en allen in dezelfde woning gedomicilieerd zijn die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gelegen is, zoals blijkt uit de samenstelling van het huishouden in het Rijksregister*".

5. Met betrekking tot het begrip huishouden stelt de Autoriteit vast dat de aanvrager tegemoet is gekomen aan de opmerkingen overeenkomstig de punten 7 – 13 van haar advies nr. 179/2021.

6. Vervolgens bepaalt artikel 2 van het ontwerp: "*§1. Voor gebruikers die beschikken over een individuele watermeter wordt het overeenkomstig artikel 1 berekende bedrag van de sociale tegemoetkoming rechtstreeks afgetrokken van de driemaandelijke factuur of van de regularisatiefactuur die wordt verstuurd door de wateroperator bedoeld in artikel 17, §1, 3° van de ordonnantie van 20 oktober 2006.*
*§2. De wateroperator bedoeld in artikel 17, §1, 3° van de ordonnantie van 20 oktober 2006, of de derde instantie die hij daartoe aanwijst, moet de gebruikers die via een collectieve meter worden bevoorrad en die in aanmerking komen voor een sociale tegemoetkoming, een brief toezenden zodat ze hun bankgegevens per post of via een onlineformulier kunnen meedelen, zodat het bedrag van de sociale tegemoetkoming naar hen kan worden overgemaakt. De wateroperator kan ook rechtstreeks contact opnemen met de betrokken personen via de contactgegevens die zij vrijwillig in het rijksregister hebben laten opnemen. **De wateroperator kan alle andere aanvullende middelen aanwenden om het risico op niet-gebruik van de sociale tegemoetkoming te verminderen.***
Op basis van de verkregen informatie verricht de wateroperator of de onderaannemende derde jaarlijks een eenmalige betaling van het overeenkomstig artikel 1 berekende bedrag van de sociale tegemoetkoming."

7. Betreffende de personen die beschikken over een individuele watermeter, waarbij de sociale tegemoetkoming rechtstreeks wordt afgetrokken van de driemaandelijke factuur of van de regularisatiefactuur, is de Autoriteit van oordeel dat dit geen aanleiding geeft tot bijzondere

³ Deze bedragen worden geïndexeerd op de verjaardag van de inwerkingtreding van dit besluit, overeenkomstig het indexcijfer van de consumptieprijzen.

opmerkingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens. Deze werkwijze houdt weinig tot geen risico's in voor de rechten en vrijheden voor de betrokkenen, op voorwaarde uiteraard dat de gegevensuitwisseling tussen de wateroperator, zijnde Vivaqua, en de KSZ gebeurt met inachtneming van de bepalingen inzake de bescherming van persoonsgegevens⁴. De Autoriteit neemt er akte van dat in het adviesaanvraagformulier wordt gemeld dat Vivaqua een DPIA zal verrichten vooraleer de gegevensuitwisseling met de KSZ op te zetten.

8. Voorts, zoals reeds bevestigd in punt 18 van het advies nr. 179/2021, is de Autoriteit van oordeel dat het voor de gebruikers die via een collectieve meter worden bevoorrad gerechtvaardigd is dat de wateroperator de bankrekeningnummers van deze begunstigde gebruikers moeten kunnen verzamelen. De Autoriteit neemt er akte van dat het ontwerp uitdrukkelijk specificeert dat de wateroperator, naast de gegevens die zijn opgenomen in de samenstelling van het huishouden (in dit geval het adres, met het oog op contact per papieren post), de betrokkenen eveneens kan contacteren via de contactgegevens die zij eventueel vrijwillig hebben laten opnemen in het Rijksregister (telefoonnummer, e-mailadres). De Autoriteit vestigt er de aandacht op dat de wateroperator slechts toegang zal krijgen tot deze gegevens voor zover hij daartoe gemachtigd wordt door de minister van Binnenlandse Zaken overeenkomstig artikel 5 van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*.
9. Ter zake herhaalt de Autoriteit evenwel dat het aangewezen is om de wateroperator bedoeld in artikel 17, §1, 3° van de ordonnantie uitdrukkelijk aan te wijzen als verwerkingsverantwoordelijke voor wat betreft de toekenning van een sociale tegemoetkoming⁵.
10. Tot slot formuleer de Autoriteit een opmerking met betrekking tot de laatste zin van §2 van het artikel 2; indien het gebruik van *'alle andere aanvullende middelen om het risico op niet-gebruik van de sociale tegemoetkoming te verminderen'* aanleiding geeft tot bijkomende verwerkingen van persoonsgegevens, dienen de essentiële elementen van dergelijke verwerkingen zonder meer opgenomen worden in het ontwerp. Het verdient tevens aanbeveling, indien reeds mogelijk, om deze aanvullende middelen concreet te identificeren in het ontwerp. Op heden is het voor de Autoriteit immers onmogelijk om de proportionaliteit en noodzakelijkheid van het gebruik van dergelijke aanvullende middelen te beoordelen.
11. Artikel 4 van het ontwerp geeft uitvoering aan artikel 38/1, §3, 1ste lid, van de ordonnantie dat bepaalt: *"Onderbreking van de waterdistributie voor huishoudelijke doeleinden is verboden, behalve in de door de Regering bepaalde gevallen, met name wanneer er sprake is van dwingende*

⁴ Deze gegevensuitwisseling moet overeenkomstig artikel 38/1, §1, 6e lid, van de ordonnantie ter advies worden voorgelegd aan de kamer « Sociale zekerheid en Gezondheid » van het Informatieveiligheidscomité overeenkomstig artikel 15 van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid*.

⁵ Zie de punten 20 – 22 van het advies nr. 179/2021.

redenen van volksgezondheid, veiligheid of beheer van het openbare drinkwatervoorzieningssysteem, een geval van overmacht of een rechterlijke beslissing die deze onderbreking rechtvaardigt. De Regering legt de voorwaarden, de begeleidingsmodaliteiten en de datum van inwerkingtreding van dit verbod vast.” Daartoe specificeert het ontwerp negen gevallen waarin de watervoorziening voor de huishoudelijke gebruikers kan worden onderbroken, zonder dat het daarbij gaat om gevallen waarin de gebruiker een sanctie zou worden opgelegd door de wateroperator wegens wanbetaling. De Autoriteit stelt vast dat in deze gevallen – met uitzondering van de rechterlijke beslissingen en de beslissing van de burgemeester op grond van zijn bevoegdheid inzake politie en ordehandhaving op het gemeentelijke grondgebied⁶ – de onderbreking van water niet *an sich* gebaseerd is op een verwerking van persoonsgegevens. De Autoriteit stelt vast dat deze negen gevallen kaderen binnen de parameters van artikel 38/1, §3, van de ordonnantie en dat het aldus kan volstaan dat deze gevallen worden gespecificeerd in een uitvoeringsbesluit (het ontwerp).

12. Daarnaast wordt overeenkomstig artikel 5 van het ontwerp een sociaal actieprogramma ter bestrijding van waterarmoede opgesteld teneinde gebruikers te helpen bij de betaling van hun waterfactuur en zoveel mogelijk het gebruik te activeren van de sociale maatregelen. Ter zake onderschrijft de Autoriteit evenwel de opmerkingen van de Raad van State⁷; met name dat artikel 38/1, §3, 1ste lid, van de ordonnantie – zoals dit wordt aangegeven door de aanvrager – bezwaarlijk de bevoegdheid insluit voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om een dergelijk sociaal actieprogramma uit te werken. Aangezien de werking van dit actieprogramma bovendien gepaard lijkt te gaan met een verwerking van persoonsgegevens, namelijk deze van gezinnen die voorkomen op de lijsten van onbetaalde facturen die worden opgesteld voor het OCMW (dit volgt uit de Nota aan de Regering), is het noodzakelijk voor de aanvrager om zich te beroepen op een meer rechtszekere en expliciete rechtsgrond. Meer concreet zal minstens het doeleinde van dit sociaal actieprogramma gespecificeerd moeten worden in de ordonnantie (of in een andere formele wettelijke norm). Indien blijkt dat de gegevensverwerkingen door dit actieprogramma een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen tot gevolg hebben zullen tevens de overige essentiële elementen opgenomen moeten worden in die wettelijke norm. Tot slot is het vereist dat elke gebeurlijke delegatie aan de Regering voor de verdere realisatie van dit doeleinde uitdrukkelijk blijkt uit de wet.
13. Eenzelfde opmerking gaat op voor de oprichting van een werkgroep overeenkomstig artikel 8 van het ontwerp, in de mate dat ze daartoe persoonsgegevens verwerken.

⁶ In deze gevallen kan de wateroperator niet aangemerkt worden als verwerkingsverantwoordelijke. De wateroperator dient louter de voormelde beslissingen uit te voeren.

⁷ Zie de punt 4.2.2. van het advies nr. 70.678/1 van de Raad van State.

**OM DEZE REDENEN,
de Autoriteit**

is van oordeel dat de volgende wijzigingen aan het ontwerp zich opdringen:

- aanduiden van de wateroperator bedoeld in artikel 17, §1, 3° van de ordonnantie van 20 oktober 2006 (Vivaqua) als verwerkingsverantwoordelijke voor wat betreft de toekenning van de sociale tegemoetkoming (punt 9);
- identificeren, in de mate van het mogelijke, van de *andere aanvullende middelen* die door Vivaqua aangewend kunnen worden om het risico op niet-gebruik van de sociale tegemoetkoming te verminderen, en desgevallend de essentiële elementen van de verwerkingen in dat kader vaststellen (punt 10).

formuleert daarnaast de volgende opmerkingen:

- specificeren van het (de) doeleinde(n), en desgevallend de overige essentiële elementen in een formele wettelijke norm voor wat betreft de oprichting van het sociaal actieprogramma en de werkgroep overeenkomstig respectievelijk de artikelen 5 en 8 van het ontwerp (punt 12 – 13).

Voor het Kenniscentrum,

(get.) Rita Van Nuffelen - Verantwoordelijke a.i. van het Kenniscentrum